Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-344 (mr. J. Wortel, voorzitter, mr. M.E.J. Bracco Gartner, W.J.J. Ong RA, leden en mr. D.M.A. Gerdes, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 8 april 2019
Ingediend door	: Consument
Tegen	: Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 17 april 2020
Aard uitspraak	: Bindend advies

Samenvatting

Tariefwijziging. Contractuele bevoegdheid. Niet gebleken dat de bevoegdheid is uitgeoefend op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Dit wordt niet anders door het feit dat de effectenrekening is verpand in verband met een hypothecaire lening.

1. Procesverloop

De Commissie beslist volgens haar reglement en op basis van de ingediende stukken, te weten de klacht met bijlagen, de brief van de bank van 24 oktober 2019, de reactie van Consument van 19 november 2019, de brief van de bank van 20 december 2019, de reacties van Consument van 18 februari en 9 maart 2020 en de brief van de bank van 2 april 2020.

De Commissie stelt vast dat partijen bindend advies aanvaarden en dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom aan de hand van de stukken worden beslist.

2. Feiten

2.1 Consument heeft in 2002 bij de bank een hypothecaire lening afgesloten. In 2014 is op zijn effectenrekening bij de bank een pandrecht gevestigd, waardoor de opslag op de rente voor deze hypothecaire lening kwam te vervallen.

2.2 In april 2018 heeft de bank in een brief aan Consument aangekondigd dat per 1 oktober 2018 de tarieven voor de basisdienstverlening en de transactiekosten van Rabo Zelf Beleggen zouden worden gewijzigd. Door de wijziging werden de transactiekosten verlaagd en de basistarieven als volgt aangepast:

	Tarief tot 1-10-2018	Tarief per 1-10-2018
Minimum	€ 5,-	€ 5,-
Tot € 100.000	0,05%	0,06%
Over het meerdere	0,05%	0,03%
Maximum over gemiddeld belegd vermogen per kwartaal	€ 30,-	€ 100,-

2.3 Op 14 maart 2019 heeft de bank aan Consument gemaild:

"(…) Naar aanleiding van uw vraag betreffende de verpanding geef ik u hierbij graag een terugkoppeling;
Het bedrag wat op het moment is verpand is € 80.000. Dit is voor het laatst in 2016 bekeken.
Door de verpanding wordt er al jaren geen extra opslag in de rente berekend. U zou namelijk los van de verpanding in een hogere opslag komen. (dit heeft te maken met de onderpands-belasting)
Kunt u aantonen dat de marktwaarde van de woning op € 362.000 ligt (of hoger), dan kunnen wij eventueel de gehele verpanding loslaten. (…)"

2.4 Nadat Consument een klacht had ingediend, heeft de bank bij brief van 24 april 2019 haar reden voor de tariefwijziging toegelicht, te weten dat de opbrengsten van de basisdienst-verlening niet opwogen tegen de ontwikkelingskosten en de kosten van klantbediening en IT-systemen. Verder schreef de bank:

"(…) Als u het oneens blijft met de tariefsaanpassing, dan heeft u de mogelijkheid om uw positie over te boeken naar een andere partij. Ook kunt u ervoor kiezen uw positie (eerst) te verkopen. Voor het opheffen van uw effectenrekening worden geen kosten in rekening gebracht. (…)"

3. Vordering, klacht en verweer

3.1 Consument vordert dat de bank wordt veroordeeld tot vergoeding van een bedrag van € 2.400,-. Aan zijn vordering legt hij ten grondslag dat de bank de kosten van zijn beleggings-rekening bovenmatig heeft verhoogd.

3.2 De bank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

Mocht de bank haar tarief wijzigen?

4.1 De klacht kan in die zin worden begrepen dat de bank op grond van haar algemene voor-waarden het tarief mag wijzigen, maar dat de wijziging in dit geval te ingrijpend is. Ter toelichting stelt Consument dat hij als gevolg van de tariefwijziging € 240,- euro per jaar extra (300% meer) betaalt. Hij voert aan dat de hypothecaire lening met verpande effecten-rekening hem als een samengesteld product is geadviseerd met het voordeel dat hiermee de renteopslag kon worden beperkt. Ook wijst hij erop dat als gevolg van de verpanding zijn effectenrekening is geblokkeerd zodat, als hij effectentransacties wil verrichten, hij een nieuwe effectenrekening met bijbehorende kosten zal moeten openen.

4.2 De Commissie overweegt als volgt. Op een contractuele bevoegdheid, zoals die tot wijziging van een bancair tarief, kan geen beroep worden gedaan als de wijze van uitoefening van de bevoegdheid onaanvaardbaar is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid. In eerdere

uitspraken van de Commissie (over dezelfde tariefwijziging, nrs. 2019-268, 2019-612 en 2019-915) is reeds in algemene zin geoordeeld dat geen sprake is van onaanvaardbaarheid; de Commissie overwoog dat de tariefwijziging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid mocht worden doorgevoerd, omdat de bank had gekeken naar wat een redelijke kosten-verdeling is gelet op het merendeel van de klanten die het beleggingsconcept Rabo Zelf Beleggen gebruiken.

4.3 Wegens de omstandigheden vermeld in 4.2 is ook in deze zaak van onaanvaardbaarheid geen sprake. Dat wordt in dit geval niet anders door de bijzonderheid dat de effectenportefeuille is verpand aan de bank, waardoor bij beëindiging van het pandrecht een renteopslag gaat gelden voor de hypothecaire lening van Consument. De bank heeft immers enkele alternatieven aan Consument voorgesteld waarbij het huidige rentetarief (zonder opslag) op zijn hypothecaire lening behouden blijft, te weten (a) het deels liquideren van de effecten-portefeuille teneinde de hypothecaire lening gedeeltelijk af te lossen of de verkoopopbrengst onder te brengen op een geblokkeerde spaarrekening, (b) de effectenportefeuille elders onderbrengen met een pandrecht ten gunste van de bank tot zekerheid van een bedrag van € 80.000,- en (c) de effectenportefeuille elders onderbrengen zonder verpanding, mits Consument aantoont dat de woning een marktwaarde van ten minste € 358.515,- heeft. Consument stelt weliswaar dat al deze alternatieven duurder zijn, maar bij gebrek aan concrete onderbouwing is dat niet gebleken. Het voorgaande wordt ook niet anders door de stelling van Consument dat zijn effectenrekening in verband met het pandrecht geblokkeerd is, zodat hij een nieuwe rekening (met extra kosten) moet openen om effecten-transacties te kunnen doen. De bank heeft immers alternatieven voorgesteld waarbij het pandrecht op de effectenrekening kan worden beëindigd.

Slotsom

4.4 Het is niet gebleken dat de bank het tarief niet had mogen wijzigen. De vordering van Consument zal daarom worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering van Consument af.

In artikel 2 van het reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

U kunt binnen twee weken na verzending van deze uitspraak bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de daarvoor geldende termijnen staat in artikel 40 van het reglement.